

ASIA Lausuntopyyntö ajokortin myöntämistoimivallan siirron edellyttämistä asetusmuutosehdotuksista

VIITE LVM/1562/03/2015

Lausunnolla olevat asetusehdotukset koskevat ajokorteista annetun valtioneuvoston asetuksen (423/2011), kuorma- ja linja-auton kuljettajien ammattipätevyydestä annetun valtioneuvoston asetuksen (640/2007), taksinkuljettajien ammattipätevyydestä annetun valtioneuvoston asetuksen (825/2009), ajoneuvoliikennerekisterin tiedoista annetun valtioneuvoston asetuksen (1116/2003) ja tieliikenneasetuksen 53 §:n (328/1994) muuttamista sekä kuljettajantutkintotoiminnan järjestämisestä annetun asetuksen (719/1998) kumoamista.

Ehdotetut asetusmuutokset liittyvät jo vahvistettuihin lakimuutoksiin, joiden myötä toimivalta ajokorttien ja ajokorttilupien sekä taksinkuljettajan ajolupien ja vammaisten pysäköintilupien myöntämisessä siirtyy poliisilta Liikenteen turvallisuusvirasto Trafille. Trafi myöntää myös kuorma- ja linja-auton kuljettajien ammattipätevyyskortin ja vastaa osana sille siirtyviä ajokortin myöntämistehtäviä kyseisen ammattipätevyysmerkinnän tekemisestä ajokorttiin. Poliisi vastaa edelleen ajokortin haltijoiden ajoterveyden ja ajokyvyn valvonnasta, määrää ajokieltoja ja peruuttaa luvat.

Tämän lisäksi esitykseen sisältyy ehdotus, joka koskee raskaan kaluston kuljettajan perustason ammattipätevyyden suorittamista suullisesti myös puutteellisen kielitaidon perusteella.

Esitettujen asetusmuutosten on tarkoitus tulla voimaan vuoden 2016 alusta samaan aikaan mainittujen lakimuutosten kanssa.

Liikennevakuutuskeskus (LVK) on tutustunut lausuntopyyntöön ja lausuu seuraavaa.

LVK antoi 1.7.2014 lausunnon ajokorttien myöntämisen siirtämisestä Liikenteen turvallisuusvirasto Trafille (LVM054:00/2013). LVK haluaa toistaa alla aiemman lausuntonsa keskeisimmät asiakohdat, jotka tulee ottaa huomioon kyseessä olevien lakien ja asetusten astuessa voimaan.

- Esitykseen sisältyi ehdotus luopua alkoholin ja muiden huumaavien aineiden jatkuvan väärinkäytön tarkastelusta lupaprosessin yhteydessä erillisenä toimenpiteenä terveysvaatimusten lisäksi. Käytännössä poliisi on puoltavasta lääkärinlausunnosta huolimatta pyytänyt ylimääräistä lausuntoa arviolta 500 hakemuksen yhteydessä vuosittain. Esityksen mukaan alkoholin ja muiden huumaavien aineiden jatkuva väärinkäyttö voitaisiin jatkossa ottaa paremmin huomioon ohjeistamalla laajemmin lääkäreiden terveystarkastuksia. Esityksen mukaan muutos ei heikentäisi liikenneturvallisuutta. LVK toteaa, että alkoholin ja muiden huumaavien aineiden väärinkäytön tarkastelun ja tarkastelun tehostamisen merkitystä on korostettava myös ajolupaprosessin yhteydessä. Toistuviin rattijuopumuksiin syyllistyneillä esiintyvä alkoholismi on sairaus, joka tulisi ottaa vahvasti huomioon ajolupaa harkittaessa. Pelkän lääkäreiden ohjeistuksen lisäämisen tehokkuus väärinkäyttäjien tarkemman tarkastelun varmistamisessa on kyseenalainen.
- Esityksen mukaan ajokorttilupaa ei enää jatkossa peruutettaisi ajokieltoon määräämisen johdosta. Tällä hetkellä poliisi pystyy ajokieltoasian yhteydessä kuulemaan ajo-oikeuden haltijan myös luvan peruuttamisen osalta. Jatkossa toimivallan eriytyessä olisi Liikenteen turvallisuusviraston kuultava ajo-oikeudenhaltija luvan peruuttamiseksi. Esityksen mukaan henkilökohtaisen kuulemisen järjestämisessä olisi ongelmia puuttuvan alueorganisaation johdosta. LVK toteaa, että säädäntömuutoksen ei tulisi heikentää liikenneturvallisuutta mahdollistamalla poliisin ajokieltoon määräämisen henkilön ajolupaprosessin normaali eteneminen. Ajolupaviranomaisen tulisi jatkossakin

pystyä ottamaan huomioon ja reagoimaan poliisin ja oikeuden määräämiin ajokieltoihin. Tämä voidaan osittain varmistaa eri tietojärjestelmien yhteensopivuutta, integraatiota parantamalla sekä riittäväillä resursseilla.

- Esityksessä ehdotetaan luovuttavaksi erillisen lyhytaikaisen ajokortin käytöstä. Ehdotuksen mukaan B-luokan ajokortti annettaisiin nykyisen kahden vuoden sijaan suoraan 15 vuodeksi ehdolla, että ajokortin saajan olisi suoritettava harjoitteluvaiheen ja syventävän vaiheen opetus säädettyssä määräajassa. LVK nostaa esille lyhytaikaisen, kaksi vuotta voimassa olevan ajokortin poistumisen problematiikkaa. Nykyisin esimerkiksi henkilöautoa vuokratessa tai koeajoa sopiessa autoliikkeessä voidaan henkilön lyhytaikainen ajokortti ja sen voimassaolo todeta suoraan ajokortista. Esityksen mukaan tämä ei enää jatkossa olisi mahdollista, vaan myönnetty ajokortti olisi näennäisesti voimassa heti 15 vuotta. Ottaen huomioon, ettei esimerkiksi autonvuokrausyrityksillä tai autoliikkeillä ole nykyisin mahdollisuutta tarkistaa ajolupien voimassa oloa suoraan tietokannasta, voidaan henkilöauto vuokrata tahattomasti henkilölle, jolla ei ole sen kuljettamiseen oikeuttavaa ajo-oikeutta.
- Esityksessä on todettu, että lyhytaikaisesta ajokortista luopumiseen liittyvät ehdotukset aikaistaisivat mahdollisuutta ryhtyä taksinkuljettajaksi nykyistä nopeammin ajokortin hankinnan jälkeen. Liikennevakuutuksesta korvattujen liikennevahinkojen perusteella kuljettajien ajokorttimäärään suhteutettu riski aiheuttaa liikennevahinko on merkittävästi suurempi uusilla kuljettajilla. Riski aiheuttaa onnettomuus pienenee jopa viidennekseen ajokortin viiden ensimmäisen voimassaolovuoden aikana.
- Esityksessä on myös todettu, että ajo-oikeudetta ajamisen valvontaa tullaan tehostamaan osana Poliisin automaattivalvonnan ja rekisterikilpien lukulaitteiden käyttöönoton avulla. LVK toteaa, että nyt käytössä olevan teknologian avulla ei pystytä tunnistamaan moottoriajoneuvon kuljettajaa.

Liikennevakuutuskeskuksella ei ole muuta lausuttavaa.

LIIKENNEVAKUUTUSKESKUS

Liikenneturvallisuusjohtaja

Kalle Parkkari

Lakimies

Visa Kronbäck

Esittelijä, liikenneturvallisuustutkija

Ilkka Nummelin